

Kälarne **Nytt**

En tidning för Kälarnebygden

årgång 9 nr 3

Maj 2013

**MEDDELANDE OM
AKTIVITETSPARKEN:
Dess namn skall vara**

”Kälaknulen”

Bör uttalas på Kälamål,
dvs med kort ä- och tjocka l-ljud. Även det folkliga
uttalet ”Kälaknuln” kan betraktas som korrekt.

**Namnet är ett förslag från
Stefan Söderberg, Ansjö.**

**Högtidlig invigning på Kälarnedagen
15 juni 2013 kl. 10.00-11.00**

Alla barn bjuds på saft och ”kälaknul”!

Kostnaderna för papper och tryckning av detta nummer sponsras av
MARGARETHA och ROLF NILSSON

Växtliv i Kälarne

När jag kom upp till Kälarne i mitten av 1980-talet var jag sedan länge involverad i ett botaniskt inventeringsprojekt. Tillsammans med konstnären och botanisten Rolf Lidberg höll jag på med att färdigställa en landskapsflora över vårt gemensamma hemlandskap Medelpad. Denna blev klar 2010, men jag aktade mig noga för att involveras i något nytt botaniskt jätteprojekt. Den botaniska sökarblicken finns ändå kvar och jag kan inte låta bli att notera vad som dyker upp i det grannskapet.

Men växter i Kälarne – kan det vara något?

För en medelpading förknippas Jämtland med rikedom på kalkrik mark. I första hand tänker man då på området med silurkalk i centrala Jämtland. Men även Håsjö och Hällesjö ”har fått en släng av slevan”. Myrarna är rikare här än på många håll i både Medelpad och Ångermanland. Särskilt kalkrikt verkar det vara nedåt Ede-trakten. Här är det inte svårt att hitta **guckusko** i fuktiga stråk i skogen. På Åtemyra växer mängder av **myrbräcka** - en östjämtländsk specialitet tillsammans med **lappnyckar** och andra orkidéer.

Om man åker från Kälarne ned mot Ragunda så passerar man Kvarnån. Från

slutet av juli till frosten i september ser man en gul blomma i strandkanten.

Möjligen kan man tro att det är någon senblommande kabbeleka, men ej! Det rör sig i stället om en jättestor smörblomma, **sjöranunkel**. Denna blomma följer samma åsystem (men ån byter namn) åtminstone till Hällesjö. Vid vackra ”Kvarna” i Hällesjö kan man ibland från vägen se sjöranunkel tillsammans med en annan sydlig raritet, **blomvass**. Båda dessa växter förekommer i Jämtland bara i Håsjö och Hällesjö. Sjöranunkel är en märklig växt som i Norrland bara förekommer en bit från kusten och in i landet. Alla dess lokaler har visat sig ligga i anslutning till högsta marina gränsen (högsta kustlinjen).

Men Kälarne då? Finns det inga botaniska märkvärdigheter i samhället?

Kälarne samhälle har uppstått när järnvägen kom. Järnvägar är inte bara spridningsvägar för människor utan också för växter. Bakom f d kiosken på Stationsvägen finns en ovanlig växt som nog spridit sig med järnvägen, **vitfryle**. Tar vi dressinen och följer järnvägen österut och kommer till korsningen vid vägen till stolpfabriken så har där i korsningen i flera år en annan raritet visat sig, **höskallra**. Höskallra är

mer storvuxen och har ljusare foder än den hos oss mycket vanligare ängsskallran. Följer man järnvägen ytterligare en bit österut kommer man till den sedan länge nedlagda järnvägsstationen i Valla. Här växer det **johannesört**. Johannesörten är folkligt känd, då den kan brukas som brännvinskrydda. Läger man blad och blommor i sprit färgas denna vinröd. Brygden brukar kallas pirkum.

Men är johannesört en raritet? Nej, egentligen inte. Johannesört kan ses lite här och var på gamla, mer eller mindre igenväxta lägdor och vägkanter i Kälarnetrakten. Men den johannesört som man då ser är **fyrkantig johannesört**, en art som anses ha inkommit med vallfrö i äldre tid. Johannesörten vid järnvägsstationen i Valla är dock en annan, **äkta johannesört**, en art som sannolikt inkommit med järnvägen.

När vi nu är i Håsjö är det inte långt till att dyka ner i Singsjön. Här vimlar det av vattenväxter. Text är inte mindre än 12 olika arter av natar (Potamogeton) funna i sjön. Jag har återfunnit dem alla, men den mest sällsynta verkar vara utgången, **styvnate**. Enligt Langes gamla Jämtlandsflora (1938) är den funnen i Borgviken nära sjöns utlopp. Jag har paddlat där, men botten var helt täckt av vattenpest, en akvarieväxt som

tyvärr har invaderat många av våra sjöar och vattendrag. En annan sällsynt nate hade dock klarat sig kvar i Borgviken, **uddnate**. Denna tillsammans med **trådnate** är nu de märkligaste natarna i Singsjön. Ingen av dessa två är funna i någon sjö i grannlandskapet Medelpad (trådnate växer dock vid havsstranden.)

Till slut tar vi ett ordentligt skutt ner till Albacken. Vid idrottsplatsen Notåvallen, där Gunder Hägg en gång sprang omkring, finns en märklig viol, **strandviol**. Denna nästan vitblommiga viol hittar man där i mitten av juni. Den växer i vattenbrynet uppströms hängbron. Strandviol är för övrigt bara känd upp till Uppland. OBS! Den klarar sig inte i trädgårdar.

Några km väster om Albacken hittar man en djupt nedskuren ravin, Djupdalen. Här hittades för något decennium sedan en märklig ormbunke, **ryssbräken**. Man ser den redan från skogsbilvägen som går över bäcken i ravinens nedre mynnig. Ryssbräken är bara funnen på någon ytterligare enstaka lokal i Sverige.

Ja, det var något om botaniska märkvärdigheter i Kälarnetrakten eller Håsjö och Hällesjö socknar som jag kanske hellre säger.

Håkan Lindström Östansjö

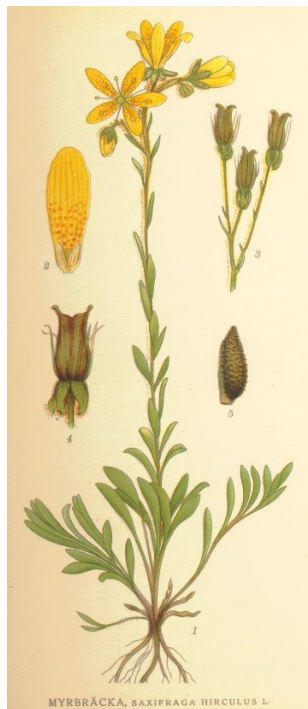
Några växter som förekommer i Håkan Lindströms artikel

Guckusko

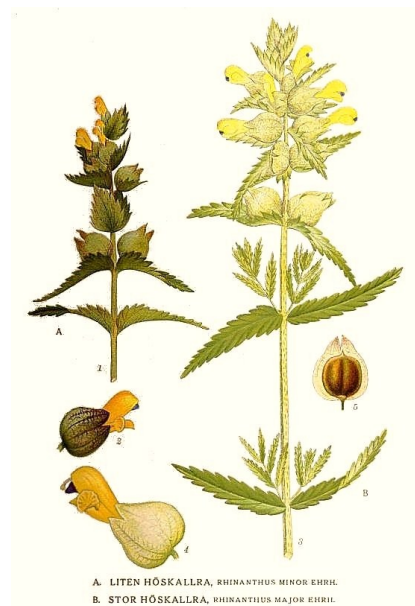
Sjöranunkel

Myrbräcka

Blomvass

Liten och Stor Höskallra

Äkta Johannesört har blad med genomskinliga prickar

Ryssbräken

Strandviol

Lappnycklar

Vitfryle

Kälarnedagen den 15 Juni 2013

Program för Kälarnedagen, "en dag för bygden".

Tid: Från 10.00 till 16.00, fri entré
Plats: Gräsytan vid busshållplatsen samt på skolan.

Musikunderhållning och Evenemang:

Kl 10.00 till ca 11.00	Invigning av lekparken "Kälaknulen"
kl 11.00 till ca 11.20	Musikskolan
kl 11.20 till ca 11.35	Hattparad från Astrids Tantmuseum med röstning på snyggaste hatten
Kl 11.40 till ca 12.20	Dansuppvisning i Aulan av skolans dansgrupp
kl 12.30 till ca 12.50	Hällesjö- Håsjökören
kl 12.50 till ca 13.10	Allsång med Hällesjö- Håsjökören
kl 13.20 till ca 13.50	Östra Jämtlands Dragspelsklubb
kl 14.00 till ca 14.20	Årets eldsjäl i Kälarnebygden utses, prisutdelning. Resultatet från omröstningen "snyggaste hatten" presenteras, prisutdelning.
kl 14.20 till ca 14.40	Tjytjala hot five
kl 14.40 till ca 15.00	Pelle Göransson spelar och sjunger
kl 15.00 till ca 15.15	Hunduppvisning av Nordiska hund
kl 15.15 till ca 15.30	New Husband
kl 15.40 till ca 16.20	Peter Fränden berättar samt visar bilder i Aulan "Under-Gunder, Håsjökometen och många till" - om Kälarnes ärorika idrottshistoria

Övriga aktiviteter:

Kälarne Textil och Inredning samt Torgnys radio har öppet.
Östjemten har öppet och buffén står framdukad.
Kälarne Bygg och Färg har öppet. Cykel och Sport visar upp vårens cyklar vid byggbutiken samt bjuder på kaffe och bullar.
Åsbergets ost är här med sitt sortiment av goda ostar.
Grannäsets Gård säljer tunnbröd och marmelader!
Räddningstjänsten visar upp sin utrustning.
Flera företag visar upp sig och sina varor.
Knallar, fika, försäljning samt lotterier.
Även oanmälda knallar är välkomna!

Medarrangör:

Bräcke kommun

Maria, Alma, Mikaela, Ella, Jessica, Frida, Nazanin, Aaisla, Tilde, Sofi, Fredrika och jag tränar för danser till Kälarnedagen. Vad vi dansar blir en överraskning. Vår lärare heter Inger Landerberg.

Av Maria Störvold

Stort välkomna! 😊

Nostalgi-rodd!

15-16/6 kl 10-15 är det öppet hus på rodden i Ansjö.
Alla roddare, gamla och nya, är välkomna att göra en insats
för båthuset och för våra fina båtar
Vi jobbar, umgås, minns och ror!
Vi avslutar helgen med en tävling på söndagen kl 13.00.

Välkomna!

KIK RS

Veronica Källström

När drömmar blir till verklighet...

För en tid sedan fick jag ett samtal.
En glad röst mötte mig i andra sidan luren. Den tillhörde Eva Sandgren Forslund.

-Hej Tessan! Jag och Dan har en fråga.

-Vi undrar om ni vill köpa Grannäset.

Hörde jag rätt?!

Det tog inte lång tid innan vi givetvis hade hoppat på tåget.

Tåget som skulle ta oss dit vi är idag.

Från den 1 juni är vi stolta ägare till Gannäsets Gård.

Det är med djup tacksamhet vi skall förvalta detta fantastiska ställe.

Givetvis med åren sätta vår egna lilla knorr på det hela;

sommarkafé och höstmarknad, ett museum med en historia från 1860.

Köket håller vi öppet efter beställningar i vanlig ordning.

Varmt välkomna!

Hoppas vi ses!

(och hörni! Rätt var det är så slår drömmar faktiskt in)

Tessan

Kultur Öst-veckan 6-14 juli

- Lö 6/7:** 13.00 Invigning i eller utanför hotell Östjemten.
Invigningstalare Anna Lundström. Hällesjö-Håsjökören. Tjytjala Hot Five.
11.00 Familjefest på Old Trail Town Hällesjö
11.00-15.00 Kamsfest och marknad mm Gastsjön
16.00 Utomhus, på någon gräsplan: Luleå Stadsteater ger ”Palten, Korven och Döden” en humoristisk och finstämd föreställning för barn.
14.00-16.00 Giraffmuséet öppet (alla dagar under veckan)
19.00 Östersund Jazzgroup Östjemten
- Sö 7/7:** 11.00-17.00 Tantmuséet öppet. 13.00 Modevisning:” Från förr till nu” vid tantmuséet.
15.00 Film ”Dumma mig” Norden Bio
18.30 Film “Searching for Sugar Man” Norden Bio
- Må 8/7:** 11.00 Invigning av radiomuséet på röda skolan. Musikunderhållning
14.00 Sagostund för de mindre barnen i Aulan
14.30 Film ”Alfons” Norden Bio
18.00 Vernissage Övsjö
20.00 Digital Queen-konsert, Hungarian Rhapsody, från 1986 Norden Bio
- Ti 9/7:** 11.00-15.00 Konstcafé Övsjö (alla dagar resten av veckan)
13.00 Skrotkonstverksbygge för barn och vuxna på Kälaknulen
11.00-17.00 Old Trail Town (alla dagar under resten av veckan)
- On 10/7:** 10.00-15.00 Tunnbrödsbakning Måsjöforsen Albacken
14.00-16.00 Tangocafé Östjemten
20.00-24-00 Dans Furuviken
- To 11/7:** 11.00-16.00 Lapptäcksutställning Betelkapellet. Syjunta: alla som önskar tar med sig eget handarbete.
19.00 Allsång Övsjö
20.00 Blueskollektivet Östjemten
- Fr 12/7:** 18.30 Film ”Man of steel” Norden Bio
22.30 Nattbio Lone Ranger -”-
- Lö 13/7:** 12.00-16.00 Hembygdsfest Åbrobacken Hällesjö
12.00 Utflykt från Åbrobacken med flottningsbåten ”Langön”
19.00 Storåsnatta. Dansen börjar 21.00
- Sö 14/7:** 18.30 Film ”En sång för Marion” Norden Bio

Bländade av marssolen och framtiden: Det tjeckiska utbytet på Kälarne skola

Marssolen bländar fiskare, skidåkare och madrassförare i och kring Svedjebacken. Vi firar friluftsdag och det är torsdag och sista dagen på den utbytesvecka som infunnit sig för niorna på Kälarne skola. Gästerna som åker madrasståg med oss denna dag kommer från Frýdek Místek i östra Tjeckien och har fått smaka på kaviar, pimpelfiske och fått frysa om tårna à la Sibirisk-Jämtländsk vinter. Den svensk-tjeckiska gruppen har under veckan arbetat med det framtidsprofetiska konstarbetet, där de samlat sina tankar kring Europas framtid och vad de själva kan göra och vad man kan göra som samhälle för att förbättra den politiska och atmosfäriska miljön. Alla frågeställningar och svar är samlade tillsammans med porträttbilder på den svenska världen och dennes gäst kring en målning på vår jordglob och ett mörkblått universum som omringar allt och som är kryddat med rymdstoft i de tjeckiska och svenska färgerna. Gänget besökte sedan Jamtlis utställning ”Kretshopp” där man fortsatte arbetet med att fundera över liknande frågeställningar.

En landskamp som blev en blandkamp med två lag bestående av både svenska elever och tjeckiska gäster utkämpades under tisdagen. Det hoppades över plintar, klurades över mönsterrebusar och ålades genom tunnlår.

Det blåa och röda laget kämpade i grenarna, hela tiden påhejade av allt

från storleken förskole-flaggvinkare, till högstadiebröl och tvåmetersrektor i gymnasalen. Tävlingarna anordnades av 4-5:ans klass och sköttes ypperligt. Har vi ett gäng eventanordnare på gång?

Utbytet mellan skolorna ska i år besöka koncentrationslägret Auschwitz tillsammans, och den svenska klassen ska sedan fortsätta busskryssa runt i Europa. De svenska niorna har ju redan lagt grundande byggklossar i arbetet med Förintelsen i samband med den förlängda skoldagen i februari, då den Förintelseöverlevande Livia Fränkel besökte skolan med sin föreläsning. Resan går av stapeln i slutet av maj och blir en sista klassaktivitet innan vi gratulerar niorna till sommarlov och stundande gymnasiehång.

Vart styrs kosan nästa gång? Allt hänger på de kreativa själar som går i de lägre klasserna. Ett är då säkert: genom resorna har sinnen öppnats, inskränkthet har kurerats och världen har gjorts mer tillgänglig för de elever som deltagit i projektet. I år står Eddie Backlund, Blanka Erikssonova och Eva Kvist bakom rodret och drar ett rejält och beundransvärt lass för avgångseleverna.

För Kälarne skola: Karin Jonsson

Bilder från de tjeckiska elevernas besök i Kälarne.
Friluftsdag i Svedjebacken.

Future Europe 2013: Niornas förväntningar

Årets niondeklassare på Kälarne skola reste torsdagen den 23 maj ut på sin efterlängtnade "Future Europe"-resa. Årets resrutt är ny och kommer att fokusera på Centraleuropa. De kommer att utforska: Berlin, Prag, Wien och Auschwitz och sedan landa några dagar på ett hotell i Slovakien som erbjuder bad i varma källor. Självklart kommer bussen även att stanna i Frýdek Místek, där eleverna kommer bo hos sina brevkompisar. Som projekt-tema har de tjeckiska och svenska eleverna tillsammans ställt sig frågan vad man själv kan göra för ett bättre Europa, tillsammans och som enskild individ. Som ett led i detta kommer eleverna att se vad människan kan åstadkomma för illdåd, då man tillsammans med de tjeckiska brevkompisarna besöker koncentrationslägret Auschwitz i polska Oświęcim. Årets nior är även de första som själva tjänat ihop sin reskassa utan sponsring, 180 000 välförtjänta kronor som blir till tolv dagar på kontinenten.

Men hur känner sig niorna inför detta äventyr? Cecilia Gradin tycker att det känns överkligt att de ska åka så snart. Hans Kvist tror dock inte att han kommer känna något förrän dagen innan avfärd. Det Hans och Dag Sundin Söderström ser fram emot allra mest är att bo hos brevkompisarna, se

Auschwitz och besöka Hansapark. Margit Jonsson håller med om att Auschwitz är det häftigaste man ser fram emot. Hon tillägger dock att det blir nog även det obehagligaste eftersom man har Livia Fränkels berättelse om koncentrationslägret hon tvingades leva i, färskt i minnet. Hans tror att berg-och-dalbanan är det som är mest otäckt, medan Cecilia är rädd att maten är äcklig. Cecilias bästa ting i bagaget är en ortos som stadgar upp hennes skadade ben och som tillsammans med en rullstol kommer att vara hennes bästa kompisar under resan.

Som hälsningar till oroliga föräldrar vill Cecilia tacka pappa för pengarna och mamma för de nya outfitsen. Dag hälsar mamma och pappa: "Jag har det bra *vink, vink*". Margit vill inte att mamma och pappa ska längta efter henne alltför mycket. Den dramatiska herr Hans Kvist ber pappa att hälsa hem till sköldpaddan Sievert men uppmanar dock inte till närkontakt då det finns risk för salmonella vid pussar.

Följ niorna på deras resa på <http://resa97.blogspot.se/> där ni även kan se resrutten i detalj.

Karin, Cecilia, Hans, Dag, Margit

Bilder från de tjeckiska elevernas besök samt bilder på Cecilia, Hans, Dag och Margit kan du se på tidningens hemsida,

www.kalarnenytt.se

Cecilia Gradin

Hans Kvist

Dag
Sundin Söderström

Margit Jonsson

Ersarous till Live-karusellens riksfinal

Lördagen den 4 maj blev en stor dag för duon Ersarous, Erik Eriksson från Västanede och Jonas Eriksson från Hallen, då de blev kvällens stora vinnare vid länsfinalen i Livekarusellen, Studieförbundet största musiktävling.

Deras musikstil kallas ”singer/songwriter” (sångare/låtskrivare) och beskrivs som folkspirerad poprock. De sjunger sina egna sånger i stämmor och spelar akustiskt på gitarr och trummor.

Efter framgången i länsfinalen får de nu representera Jämtland/Härjedalen vid riksfinalen i Malmö lördag 25 maj. Studieförbundet ställer upp med en chartrad buss som kommer att fyllas med vänner och bekanta.

Det här känns väldigt stort, men nervöst också, säger Erik Eriksson.

Och i Nygårn i Västanede är spänningen stor.

Det kan jag intyga!

Runa Westman

Kupan behöver sommarvikarier!

Har du möjlighet att ställa upp några dagar? Arbetet är helt ideellt.

Anmäl dig till Karin Enmark tel 406 77

VÄLKOMMEN!

Det finns fortfarande några platser kvar på resan till Tulpanfestivalen i Backsjön den 9 juni. Bussen avgår 9.00 från Sälls. Anmäl dig till Kupan, Karin Enmark eller Inger Säll 403 24

Kälarne IK Alpina

Kälarne IK Alpina vill tacka alla som ställt upp som liftvakter, kökspersonal och funktionärer i slalombacken den gångna vintern. Ett stort tack till alla som hjälpte till under sportlovsveckorna så att vi kunde hålla slalombacken öppen på dagarna.

Alla är hjärtligt välkomna tillbaka nästa säsong!
Slalomsektionen önskar alla en riktigt skön sommar!

Hotell Östjemen

- ◆ *Morsdagsbuffé Söndag 26 maj kl 15-17 Pris: 195:- barn 4-15 år 10:- året.
Boka gärna innan 24 maj för att få ett dukat bord & en ros till mor.*
- ◆ *Mjukglassmaskinen är i gång från & med Lördag 25 maj*
- ◆ *Kälarnedagen lördag 15 juni. Restaurangen öppnar 10,00.
Kl 11-14 dukar vi upp en buffé för stora & små. Pris 95: - inkl måltidsdryck,
Barn 4-15 år 5:- året.*
- ◆ *Midsommarhelgen 21-23 juni är restaurangen stängd*
- ◆ *Lördag 6 juli Blueskollektivet. Arr Kälarne Jazz & Bluesklubb.
Kvällens tallrik serveras 16-19*
- ◆ *Onsdag 10 juli Tangocafé 14,00*
- ◆ *Torsdag 11 juli Erik Söderlind Trio. Arr Kälarne Jazz & Bluesklubb.*
- ◆ *10 -11 & 17-18 augusti är restaurangen stängd*
- ◆ *Öppettider*

Må-To 10-18

Fr 10-20

Lö & Sö 12-20

Info från

Hälsocentralen i Kälarne

Vi tänkte informera lite om telefontekniken !

- ◆ **Knappval 1:** Avbokning av tid.
- ◆ **Knappval 2:** Förnya dina recept.
- ◆ **Knappval 3:** Tidsbokningen på lab. Alla besök skall bokas, även om du fått remiss från annan vårdgivare. Ev får du lämna namn och telefonnummer så blir du uppringd senare.
- ◆ **Knappval 4:** Du får prata med sköterskan. Sköterskorna utför patientarbete förutom att svara i telefon. Av den anledningen kan man ibland få vänta i kö eller bli tillfrågad om man vill bli uppringd senare, Vad som är viktigt att veta är att **man kan bli uppringd när som helst under den dagen man ringt**, alltså ända fram till kl 17. Vårt mål är att alla skall bli uppringda samma dag.

Reducerad verksamhet på Hälsocentralen i Kälarne 1/7–28/7

- ◆ Under denna period kommer det att finnas en distriktssköterska tillgänglig i Kälarne på tfn 0696-166 60
- ◆ För akuta sjukdomsfall finns läkare i Bräcke som bokas via DSK i Kälarne

Kom ihåg att förnya dina recept i god tid !!!

*Sommarhälsningar från
Din Hälsocentral*

På gång

En sammanställning av de uppgifter vi fått från resp. arrangör.

Norden Bio:

2/6 15.00

Epic,

animerad familjefilm

Tillåten från 7 år,

Pris: 70 kr

2/6 18.30

Fast & Furious 6,

Action Tillåten från 15 år,

Pris: 80 kr

4/8 15.00

Monsters University,

animerad familjefilm,

Pris: 70 kr

4/8 18.30

The Wolverine, Action,

Pris: 80 kr

Hällesjö den 20 juli

kl 14.00 Hästkoteatern

ger föreställningen

"Vitterhistorier" på

Hembygdsgården. 80 kr

inträde. Hembygdsföreningen

står för servering.

Sörbygden :

Midsommarfirande

21/6: 13.00-15.00 **Kams**

15/7: 13.00-17.00

Hembygdsdag med kams

och kvällsauktion.

19/7: **Byfest** med dans och

buffé.

Ansjö Bygdegård:

30/6: **Kamsdag.**

Gastsjöns Bygdegård:

6/7: 11.00– 15.00

marknadsdag med

kams och knallar mm.

Fugelsta:

Lördag 3/8

Kams-och marknadsdag

Sommarens sista kams?

Västnede:

Midsommarfirande

21/6 13.00-15.00

Servering med bröd, kaffe,
varm korv. Lotterier.

Kamsdag 21/7 13.00

Kamskokning, servering och
försäljning utomhus.

Lotterier.

Vid Håsjögården:

20 juli: 11.00 **Cykeltramp.**

Tipsrunda för vuxna och
barn.

13.00 Såpbandy:

Såpa i stor mängd hålls
på en utlagd, fastspänd
presenning.

Tvåmannalag spelar bandy på
detta underlag.

Stort vågspel med många
kullerbyttor. 16 lag anmälda
hittills.

Se bilderna i färg och läs KälarneNytt på www.kalarnenytt.se

Nästa nr av KälarneNytt, nr 4, trycks den 30/8. Manusstopp: 24/8

Redaktör: Runa Westman, 0696-405 16, eller 070-349 12 09, e-post runwes@telia.com

Annonser och Sponsring: Michael Löfgren, 070-666 56 74 eller 0696-403 01 (hem),

e-post michael.lofgren@poles.se

Medlemsinfo Kälarnebygdens förening:

Genom att vara medlem stöder Du föreningens ambitioner att verka för en positiv utveckling för Kälarnebygdens invånare, företag och föreningar. För att bli medlem betalar Du/Ni en engångsinsats och en årlig medlemsavgift. Medlemsavgifter 2013:

	Enskild	Familj	Förening	Företag
Insats (engångs-)	50	100	100	500
Årlig medlemsavgift	50	100	100	200

Bankgiro, 5404-9606